

ק"פ 14910/09/11 - ציון גיל, יעל יהודית צוקר נגד יורם שדה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

15 נובמבר 2015

ק"פ 14910-09-11 גיל ואח' נ' שדה
לפני כב' השופטת לימור מרגולין-יחידי

1. ציון גיל
2. יעל יהודית צוקר

הקובלים

יורם שדה

נגד
הנאים

נוכחים:

ב"כ הקובלים עו"ד לזונטל

ב"כ הנאשם עו"ד מינא

הקובלים והנאשם התייצבו

[פרוטוקול הושמט]

מזדן

הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות של לשון הרע, לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה - 1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע"), ביחס לחמישה פרסומים מתוך שישה פרסומים לגביהם הוגשה קובלנה על ידי הקובלים. הנאשם זוכה מעבירה ביחס לפרסום שיש וכן זוכה מעבירה של פגיעה בפרטיות.

מדובר בסרטונים ערוכים על ידי הנאשם, המלווים בפס קול ובכתוביות וכותרות, שכולם עוסקים בקובל. הסרטונים הועלו לרשת האינטרנט החל ביום 30.7.10 וכלה ביום 2.12.10, עמדו לצפייה במשך תקופה ארוכה, ונצפו על ידי אלפי גולשים, כמפורט בעדות הקובל ובראיות שהוצגו. על תכניהם ומאפייניהם של הסרטונים עמדתי בהרחבה בהכרעת הדין, ואני מפנה לניתוח המפורט, עליו לא אחזור.

ראיות הצדדים לעונש

עמוד 1

במסגרת טיעוניהם לעונש הביאו שני הצדדים ראיות.

הקובלים חזרו והעידו, והתייחסו לפגיעה בהם ולנזקים שנגרמו להם. כמו כן העידו מטעמם: אורית רובינשטיין, שותפה עסקית של הקובל, שהתייחסה לפגיעה בעסקו, משה רחמים שעבד בשיתוף פעולה עם הקובל, והתייחס לפגיעה בעבודה המשותפת, וגור ברלסבי, שכן בשכונה המצוי בסכסוך שכנים עם הנאשם ומשפחתו ותיאר את מצב הדברים.

מטעם הנאשם העידו שלושה עדי אופי, דני קרוון, אפרים סנה ואפרים מלץ, שעמדו על אופיו הטוב של הנאשם, יושרו, עמידתו על עקרונותיו, תרומתו החברתית, וצינו כי מדובר באדם שומר חוק. בנוסף הוגש מכתב מטעמו של מאיר דגן שתוכנו דומה (נע/4).

טיעוני הצדדים לעניין ההרשעה ולעונש

ב"כ הקובלים עמד על הערכים המוגנים שנפגעו, ובהם הזכות לכבוד ולשם טוב. הוא עמד על מאפייני הפגיעה המיוחדים של לשון הרע ברשת האינטרנט, בשל תפוצתם, ובשל האפשרות שנעשה בה שימוש לתיג, ובכך לבייש ברשת האינטרנט, והפנה גם לתופעת ה"שיימינג" והשלכותיה, אותה קישר לעבירות. הוא עמד על נסיבות החומרה של המעשים שהיו שיטתיים, מתוכננים וממושכים. הוא התייחס לנזקים בכל המישורים, ועמד על האינטרס הציבורי שבמניעת התנהגות פוגענית, שיש בה לשון הרע, במרחב הציבורי בכלל והאינטרנטי בפרט, כדי להגן על שלום הציבור ועל הזכות לשם טוב. לעניין נסיבות המעשים, הודגשו התכונן, עריכת הסרטונים, שיש בה ללמד על התנהגות שאינה בשעת כעס, החזרתיות, התיג המכוון וציון שמו של הקובל בכוונת מכוון לרבות בכותרות על מנת להביא לתפוצה רחבה של צופים. הודגש משך הזמן שהסרטונים היו ברשת, הסרתם רק בעקבות פעילות מאומצת של הקובלים מול גוגל, לאחר הגשת הקובלנה, והעלאתם החוזרת פעמיים נוספות בערוצים אחרים הקשורים לבני משפחת הנאשם. הודגשה האובססיות והרצון להרע ולפגוע, כשההליכים המשפטיים אינם מרתיעים. ב"כ הקובלים ציין כי נתונים אלה מחייבים מתן משקל להיבט ההרתעתי האישי ואף עתר להחמרה בענישה מחמת הצורך בהגנה על שלום הציבור. ב"כ הקובלים עתר לעונש שכולל עונש מאסר מותנה, וכן התחייבות משמעותית להמנע מעבירה, וזאת לצד פיצוי בסך 50,000 ₪ לכל עבירה, וצווים לפי סעיף 9 לחוק איסור לשון הרע. כמו כן, התבקש ביהמ"ש לפסוק הוצאות. לצד אלה טען ב"כ הקובלים כי יש לקבוע שהעבירה שעבר הנאשם בנסיבות העניין היא כזו שיש עמה קלון.

לעניין העתירה לביטול ההרשעה, ב"כ הקובלים טוען כי לא מתקיימים התנאים המאפשרים תוצאה כזו, הן בהיבט חומרת העבירות, הן בהיבט של אי לקיחת אחריות עליהן והן בהיבט של העדר נזק קונקרטי. עוד הפנה ב"כ הקובלים לסעיף 19 לחוק איסור לשון הרע, שמונה נסיבות להקלה בעונש, שאין מתקיימות לשיטתו.

ב"כ הנאשם מיקד את טיעונו בבקשה להמנע מהרשעה. הוא עמד על מאפייני המיוחדים של מוסד הקובלנה, וציין כי עצם העובדה שמדובר באישום שמקורו באדם פרטי ולא במדינה מצדיק התייחסות שונה להשלכותיו. הוא טען כי בשל יחודיות ההליך יש מקום להתייחס גם להתנהגות הקובלים, וטען כי אלה ביטאו בהתנהגותם אלימות, כוחניות, אי אמירת אמת ועוד, באופן שמצדיק שלא ינתן להם מבוקשם בדמות הרשעת הנאשם. הוא הדגיש שאין מדובר בעבירה מן החמורות, וכי ביחס לחלק ממעשי העבירה קבע ביהמ"ש שדרגת הפגיעה הייתה נמוכה או קיבל את טענות הנאשם

שהאמין באמיתות הפרסומים. הוא הדגיש גם את הזיכוי מחלק מהעבירות. עוד נטען כי יש לייחס משמעות מחמירה פחות לסכסוך שכנים מקומי. הסנגור ציין כי כיום אין סרטונים ברשת, גם לא אלה שאינם חלק מהקובלנה וגם לא הסרטון ממנו זוכה הנאשם. עוד נטען כי עצם העובדה שיש הליכים אזרחיים מקבילים משליכה על מידת האינטרס הציבורי שבמיצוי ההליך הפלילי כלפי הנאשם. הסנגור עמד בכתב ובע"פ על הפגיעה הקשה בנאשם אם יורשע וההשלכה הנטענת של הכתמת שמו האישי בהרשעה על פועלו הציבורי להנצחת שמו של אביו, יצחק שדה. לפיכך, עתר הסנגור לבטל את הרשעת הנאשם.

לעניין העונש, נטען כי עונש של מאסר מותנה הוא עונש קיצוני בחומרתו, משום שמדובר בהליך של קובלנה. אשר לפיצוי, הודגש על ידי הסנגור כי לא הוכחו נזקים מוחשיים, ומכל מקום יש להתייחס לחמשת הסרטונים כאל מכלול אחד לשם קביעת פיצוי. הסנגור טען כי אין בסיס לעתירה להטיל קלון ואין מדובר באדם הנושא בתפקיד ציבורי שסוגיית הקלון רלבנטית עבורו.

הנאשם ביקש שלא להוסיף דברים.

יצוין כי במסגרת טיעון ההגנה לא בוטאו חרטה או צער על המעשים, ולא הייתה לקיחת אחריות גם לא בדיעבד.

דין והכרעה

הבקשה לביטול ההרשעה

הנושא הראשון הטעון הכרעה נוגע לעתירה לביטול ההרשעה. בהקשר זה יוער כי הנאשם עתר להפנותו לשירות מבחן לקבלת תסקיר, אלא שהובהר כי עתירה זו אינה נוגעת לצורך בבחינת היבטי שיקום וטיפול מצד שירות המבחן והיא נועדה לקדם אפשרות של ביטול הרשעה. כפי שהובהר בהחלטתי בדיון לא נעתרתי לבקשה בשלב שהתבקשה, וגם לאחר שמיעת הטיעונים לא ראיתי צורך בקבלת תסקיר, בשל הנסיבות שלהלן.

ההלכות בעניין זה ידועות ואין צורך להרחיב לגביהן. הכלל הוא הרשעה והחריג הוא ביטולה, באותם מקרים נדירים בהם אין הלימה בין חומרת העבירה בהתאם לנסיבותיה ומידת פגיעתה באינטרס הציבורי, לבין ההשלכות שיש להרשעה על הנאשם, על אופק חייו ושיקומו.

בגדר השיקולים שיש לשקול, יש ליתן את הדעת לחומרת המעשים ונסיבותיהם, מעמדו של הנאשם, חלקו בביצוע המעשים ותוצאות המעשים. בנוסף, יש לבחון את הרקע למעשים, האם מדובר במעידה חד פעמית ומהי סבירות הישנות המעשים. בהקשר זה יש משמעות של ממש לנטילת האחריות. ככל שמדובר בבגיר נדרש מארג שיקולים נכבד ביותר ונסיבות מיוחדות כדי שתשקל עתירה לביטול הרשעה. לצד שיקולים אלה, יש לבחון את השפעת ההרשעה על אופק חייו הנוכחי והעתיד של הנאשם, ועל תפקודו הנורמטיבי בחברה בעיקר במישור הכלכלי - תעסוקתי. בהקשר זה נקבע כי נדרשות ראיות קונקרטיות ממשיות ומוכחות לפגיעה בעיסוקים ובתפקידים בהווה ובעתיד, ואין די בחשש כללי וערטילאי ואף לא בסיכוי סביר לפגיעה, כשהנטל לביסוס הטענה מוטל על כתפי הטוען.

יישומם של עקרונות אלה מביא למסקנה שאין מקום לביטול ההרשעה.

לעניין חומרת המעשים בנסיבותיהם, מעשי הנאשם בהוצאת לשון הרע פוגעים בזכות לשם טוב.

הזכות לשם טוב, עליה באה עבירת איסור לשון הרע להגן היא זכות יסוד מוגנת, שדומה שלא צריך להכביר מילים בדבר חשיבותה, ולא במקרה ציין הנשיא ברק בפרשת אבנרי הידועה, כי כבוד האדם ושמו הטוב יקרים לרוב לאדם יותר מכל נכס אחר (ע"א 214/89 אבנרי נ' שפירא).

מקום שהעבירה של לשון הרע נעברת באמצעות פרסום ברשת האינטרנט, פוטנציאל הפגיעה בערכים המוגנים הוא רב הרבה יותר, בשל נגישותם של הפרסומים לקהל יעד גדול מאד לא ידוע, בשל עובדת היוותותם של הפרסומים ברשת על פני פרקי זמן ממושכים, כשלאוורך כל תקופת הפרסום לא פוחתת מידת האקטואליות שלהם, ובשל האפשרות של המפרסם לבצע פעולות תיוג ופעולות אחרות מכוונות כדי להגדיל את החשיפה של הפרסום לקהל יעד רחב ואת הפגיעה הנגרמת כתוצאה ממנו. פרסום ברשת מחייב מאמצים ניכרים מול גורמים מסחריים כדי להסירו.

בבוחני את המעשים, אני לוקחת בחשבון כי מדובר בחמישה סרטונים ערוכים ומבוזזים בקפידה, ביצירתיות, מלווים בכותרות, כתוביות ופס קול, הכולל שירים או נעימה ידועה, המושכים את הצופה להמשך צפייה והאזנה לסרטון, כשניתן להתרשם כי כל מרכיב בכל סרטון מבחינת עריכתו, נשקל ותוכנן היטב לקידום המטרה שבבסיס אותם סרטונים. מעשי הנאשם הם אקטיביים, מתוכננים, כשהוא היוזם של מעשי העבירה והמבצע הבלעדי שלהם, וכשהכנת כל סרטון שיש בו מרכיבי בימוי רבים, דרשה זמן והשקעה. כל אחד מחמשת הסרטונים פורסם במשך תקופה ארוכה מאד, וכפי שפורט בהודעה מטעם הנאשם שנמסרה לביהמ"ש ביום 6.2.14, הסרטונים נותרו ברשת האינטרנט תקופות ארוכות ביותר, וגם לאחר שהוסרו על ידי הקובלים, הועלו פעם נוספת (למעט הסרטון "ציון גיל מכסח צמחים") בערוץ על שם רעיית הנאשם ובהמשך בערוץ על שם ילדיו. התנהלות זו אמנם מאוחרת לקובלנה, אך יש בה כדי ללמד, ביחד עם יתר הנתונים, על אומד דעתו של הנאשם, על כוונותיו, ובהתאמה על היקף הפגיעה ומשכה. כל סרטון נצפה על ידי מאות צופים ובסה"כ נצפו הסרטונים על ידי אלפי צופים. חלק מהסרטונים מייחסים לקובל התנהגות אלימה, וחמורים במיוחד הם אותם סרטונים בעלי קונטציה פלילית בשמותיהם ו/או בתכניהם, המייחסים לקובל התנהגות פלילית, בין בהעלמת ראיות, בין במעורבות בפעילות לילית שנראית כגניבת דלק מרכב או פעולה לא חוקית אחרת המבוצעת על ידי מספר אנשים ומשויכת לקובל, והחמור מכל בהצתה שגרמה לשריפה גדולה. בסרטונים אלה דרגת הפגיעה בערכים המוגנים היא בינונית עד גבוהה. יוער לעניין ההצתה כי אין בעובדה שהנאשם האמין כי הקובל הוא שהצית את השריפה כדי למעט מן החומרה, במיוחד לאחר שהנושא בורר במסגרת רשויות האכיפה והתביעה ואף זכה להכרעה בבית משפט עליון.

אין מדובר, אם כן, בארוע חד פעמי קצר או במעשה שנעשה בשעת כעס בתגובה אימפולסיבית, או בהתנהגות שהנאשם ניחם עליה ופעל להסרתה, למרות שהיו לו אין ספור הזדמנויות לעשות כן, להיפך, מדובר בשרשרת מעשים מתוכננים, מחושבים, מתמשכים ושיטתיים, שכוונתם לפגוע, וניכרת מגמת החמרה בתוכם.

פוטנציאל הנזק ממעשים כמתואר לעיל, עשוי להיות רב ומגוון בהיבטים שונים של נזקים ממוניים ובלתי מוחשיים. לעניין

הנזקים אתיחס בהרחבה בפרק נפרד ביחס לפיצוי, בהקשרו של הטיעון הנוכחי אעיר כי הסרטונים נצפו על ידי אלפי אנשים, ואין להתעלם מההכרה של המחוקק בנזק האינהרנטי שבפרסום לשון הרע, עד כי הורה על אפשרות לפיצוי בסך 50,000 ₪ ללא הוכחת נזק קונקרטי.

לעניין האינטרס הציבורי, בהקשר זה יש לבחון שיקולים הנוגעים לסוג העבירה ונסיבותיה, להתנהלות הנאשם ולקידת אחריות מצידו, וכן להשלכות של העובדה שההליך הפלילי מקורו בקובלנה מטעם אנשים פרטיים.

לעניין סוג העבירות ונסיבותיהן, ההגנה טוענת כי מדובר בסכסוך שכנים מקומי, שחשיבותו הציבורית מועטה. אני יכולה להסכים עם טענה זו, לא בהיבט הרעיוני ולא בהיבט המעשי. עבירות לשון הרע נעברו כחלק מסכסוך שכנים ארוך שנים, שיש בו מעורבים נוספים משני הצדדים. חדשות לבקרים נדרשים ביהמ"ש לתיקי אלימות, לעיתים אלימות חמורה, שמקורה בסכסוכי שכנים, כשדווקא הקרבה בין הניצים והנוכחות המשותפת זה לצד זה, באופן קבוע ללא יכולת להתרחק זה מזה, היא שמובילה להסלמת היחסים. קיים אינטרס ציבורי מובהק לכך שיצא מסר ברור לפיו ביהמ"ש מוקיע ביצוע מעשים פליליים במסגרת סכסוכי שכנים, וכי התנהלות כזו של פתרון מחלוקות באמצעים לא חוקיים, היא פסולה מכל וכל, ויש בה רק כדי להביא להסלמת המצב. זאת ועוד, כפי שכבר צוין הנאשם הוא שבחר להוציא את המחלוקות בינו לבין הקובלים מגדר מחלוקת שכונתית בין שכנים, ולפרסם פרסומים ברשת האינטרנט, באופן שהחשיפה תהיה כלפי כולי עלמא, ולא תוגבל למספר תחום מקרב אנשי השכונה. בבחירתו זו ובמעשיו שומט הנאשם את הקרקע מן הטענה של סכסוך מקומי שחשיבותו מועטה. בשל כך, לא ניתן להשוות בין ק.פ. (בית שמש) 1001/03 **ביטון נ' סולטן**, אליה הפנה הסנגור, שם נקבע כי לשון הרע פורסמה במכתב שתפוצתו זניחה שבזניחות, ובמעשי עבירה הגובלים בזוטי דברים, לבין המעשים שלפניי.

אשר לטענה שהאינטרס הציבורי מושפע מכך שמדובר בהליך של קובלנה, טענה זו מקובלת עליי במובן זה שיש כמובן משמעות לכך שמגיש ההליך הוא אדם פרטי ולא מדינת ישראל. הליך הקובלנה כפי שנקבע בדין נידון ומבורר בהתאם לסדרי הדין הפליליים בשינויים מחוייבים. משכך, במסגרת הדיון לאחר הרשעה קיימת אפשרות לשקול גם את התנהלות יוזם ההליך על כל היבטיה במסגרת השאלה של אינטרס ציבורי, וזאת בהיקש לשיקול של התנהלות הרשויות, תוך התאמת שיקול זה לעובדה שגורם פרטי הוא שיוזם את ההליך. ההגנה טענה כי הקובל אינו טלית שכולה תכלת, והוגש נגדו כתב אישום, וכן פירטה שורה של התנהגויות מצד הקובלים בהם ראתה כוחניות, אלימות, התגרות ואי אמירת אמת. אין בכוונתי להביע עמדה ביחס לכתב אישום, שבשלב זה אין בו קביעת ממצא פוזיטיבי על ידי ביהמ"ש, וממילא לא נטענו טענות בקשר לסרטון הקשור אליו במסגרת הקובלנה. לא מצאתי ביתר הטענות, ככאלה שיש להן השלכה ישירה על מעשי הנאשם באופן המפחית מחומרתם או מקטין את האינטרס הציבורי שבנתינת הדין על מעשים פליליים. אשר להערות ביחס למוסד הקובלנה בכללותו, אני סבורה כי עמדתי האישית ביחס למוסד הקובלנה, ראוי לה שתשפיע על תוצאת ההליך, וכל עוד מוסד הקובלנה מהווה כלי קיים ומוסדר על פי חוק, מצווה בית המשפט לברר את ההליכים המוגשים בפניו ולהכריע בהם לפי מצוות הדין. כפי שצינתי בהכרעת הדין, איני סבורה כי יש בעובדה שבמקביל להליך הקובלנה מתנהלים גם הליכים אזרחיים שיש להם נקודות השקה, כשנקיטת ההליכים המקבילה היא על פי דין, כדי להשפיע על האינטרס הציבורי הנוגע לשאלת ההרשעה, שכן בעוד שההליך אזרחי הוא ממוני בעיקרו, ההליך הפלילי נועד להגן על ערכים אחרים.

הנתון האחרון, שיש לו השפעה על האינטרס הציבורי (וגם על שיקולי השיקום של הנאשם), נוגע לשאלת לקיחת האחריות, הפנמת הפסול והבעת חרטה ולו באיחור, לרבות בשלב שלאחר הכרעת הדין. הנאשם כפר במיוחס לו, התנהל הליך הוכחות ממושך, שבסיומו לאחר שהתקבלה הכרעת הדין מוסיף הנאשם וכופר במיוחס לו. מובן כי זכותו של הנאשם לטעון לחפותו והוא אף הודיע על כוונתו לערער בהתאם לזכותו, אם כי בשלב שלאחר הכרעת הדין אין הוא נהנה עוד מחזקת החפות במלואה (בסייג שההליך אינו חלוט) כפי שנהנה לפני כן.

להשקפתי, לקיחת האחריות על מעשים פליליים שביהמ"ש קבע כי בוצעו, מקדמת את האינטרס הציבורי בכללותו, וסיום הליך פלילי לאחר ניהול הוכחות בביטול הרשעה, כשהנאשם אינו לוקח אחריות בשום שלב על מעשיו הפליליים ואינו מביע חרטה וצער עליהם, מחייב נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן במיוחד. משכך, ככלל, לקיחת האחריות מהווה מעין תנאי כניסה לצורך בחינת האפשרות לביטול הרשעה, ודומה כי עמדה זו מקבלת ביטוי בפסיקה בהקשר של קובלנות ובהקשר של הליכים פליליים (עפ"ג 1320-11-07 **בר זיו נ' מרגולין**, ע"פ (חי') 3545/03 **שרון נ' פישר**, ק.פ. (רשל"צ) 1005/04 **יהושע נ' כהן**, ק.פ. (כ"ס) 103/00 **וול נ' ליטבק**, ת.פ. 6665-02-11 **מדינת ישראל נ' ברזק**, ת.פ. (רח"י) 1606/05 **מדינת ישראל נ' שפר**). ההגנה אמנם טוענת כי הנאשם מעולם לא הכחיש את מעורבותו בפרסומים ונטל אחריות מלאה על מעשיו, אלא שבכך יש התחכמות, שכן הנאשם טען וטוען כי לא עבר עבירה פלילית של לשון הרע, וממילא אינו לוקח כל אחריות על המעשים הפליליים בהם הורשע, להבדיל מלקיחת אחריות סתם על עצם הפרסומים, ואינו מצר ומביע חרטה על מעשיו. גם בטענות המשתמעות ללקיחת אחריות בהסרת סרטונים יש היתממות והתחכמות, שכן מדובר בסרטונים שהוסרו אחרי שנים, כשנפרשו בפני ביהמ"ש מאמציהם של הקובלים להסיר את הסרטונים מחד גיסא, והפעילות החוזרת של העלאת הסרטונים בערוצי בני משפחה לאחר ההצלחה להסירם מאידך גיסא. מדובר במשחקי "חתול ועכבר" שחזרו על עצמם ורק העצימו את הרושם שהנאשם לא לוקח אחריות על מעשיו הפליליים. מבלי למעט מן האמור, הוצהר במסגרת הטיעונים לעונש כי כיום לא מופיעים הסרטונים בשום גרסא ובשום ערוץ ברשת האינטרנט וטוב שכך, אלא שכאמור ההתנהלות במהלך השנים מצירת תמונה מורכבת בהקשר זה. ואחרון, לא מקובלת עליי טענת ההגנה כי הנאשם היה מוכן להתנצל "בתנאי ש..." והקובלים הם שלא הסכימו לתנאי ואין להם אלא להלין על עצמם. איני סבורה כי הבעת חרטה והתנצלות אמורה להיות מותנית בתנאים מצד המתנצל, ולמעלה מן הצורך אעיר כי בניגוד לטרוניות ההגנה, בשעתו לא התנגדו הקובלים מהותית לאיכון מכשירי הטלפון שלהם (תגובה מיום 1.2.15 סעיפים 2, 6) ובית המשפט הוא שקבע שאין לכך מקום.

ההיבט האחרון נוגע לפגיעה בנאשם, בטיעונים מפורטים בכתב יוצאת ההגנה מנקודת מוצא שלא יכול להיות ספק כי הרשעת הנאשם תסב נזק עצום לנאשם במישור האישי ולפועלו הציבורי. עצם ההרשעה לכל אדם אינה קלה, וכשמדובר באדם ללא עבר פלילי, בעל תפקוד נורמטיבי בכל מישורי החיים, ברור הקושי. עם זאת, נתונים אלה כשלעצמם אינם ייחודיים לנאשם, ואינם מבססים את הפגיעה הקונקרטית הנדרשת, וכפי שצוין, נזק צריך להיות מוחשי, קונקרטי, מוכח, והיקף הפגיעה צריך להיות נכבד.

ההגנה טוענת כי הכתמת שמו של הנאשם תביא לפגיעה הרסנית בפעילותו הציבורית, משום שתביא להדרת רגלי הציבור מהפעילות, והמנעות מוסדות חינוכיים מהשתתפות בה, ולפגיעה במפעל חייו של הנאשם להנצחת אביו המנוח יצחק שדה. פועלו של הנאשם להנצחת זכר אביו והפלמ"ח, הוא אכן בעל חשיבות, אך גם לאחר שעיינתי במכתבי המבקרים במקום, ובחנתי את הפעילויות בהן הוא מעורב, הכוללות סיורים ופעולות הנצחה מגוונות, ולקחתי בחשבון את העובדה כי הנאשם חבר בעמותות להנצחת יצחק שדה והפלמ"ח, לא נוכחתי כי הונחה תשתית ראייתית קונקרטית ומוצקה לכך

שהנאשם לא יוכל להמשיך באותה פעילות, רובה ככולה. ההנחה שהציבור והמוסדות ימנעו מכל השתתפות באותן פעילויות, אינה אלא ספקולציה של הנאשם, שלא גובתה בכל ראייה ממשית שהיא, משלא הוצגה שום פעילות המחייבת הצגת תעודת יושר או אישור בדבר העדר הרשעות. יוער בהקשר זה כי הדגש באותן פעילויות אינו בנאשם אלא במורשת יצחק שדה והפלמ"ח, ועל פי רוב אין מדובר בפעילות המבוצעת על ידי הנאשם באופן בלעדי. חזקה על ציבור המשתתפים באותן פעילויות כי ידע לשקול את אופי העבירה וסוג המעשים, שאינם קשורים למורשת יצחק שדה, בהחלטה אם להמשיך ולקחת חלק באותן פעילויות. אשר לטענה הנוגעת לחברות הנאשם בעמותות שונות, לא הובאה כל ראייה שהיא לפיה תמנע חברותו באותן עמותות.

עיינתי בפסיקה אליה הופנית על ידי ההגנה לגבי מקרים בהם נמנעו בתי משפט מהרשעה. קיימות אלפי החלטות, ברובן המכריע נותרת ההרשעה על כנה ובמיעוטן היא מבטלת, בהתקיים נסיבות יוצאות דופן המצדיקות תוצאה זו. מדובר בסוגייה שבכל תיק מרכיביה נשקלים לפי תמהיל הנסיבות, ואין בפסקי הדין כדי לשנות מן המסקנות שפורטו. אעיר רק כי בחלק לא מבוטל מאותם פסקי דין אליהם הפנתה ההגנה, הייתה לקיחת אחריות מצד הנאשם, ובאחרים תואר מעשה לשון הרע יחיד או זניח בחומרתו או שהדברים נאמרו בלהט הרגע, כך שלא ניתן להשוותם למעשים שלפני.

ודוק, כל השיקולים העומדים לזכות הנאשם, ילקחו בחשבון בעת גזירת הדין, אך אין בהם כדי להצדיק לאור מכלול הנסיבות ביטול של ההרשעה.

לפיכך, העתירה לביטול ההרשעה בטלה.

הענישה

מתחם הענישה

על הערכים המוגנים ועל דרגת הפגיעה בהם וכן על חומרת המעשים בנסיבותיהם, עמדתי לעיל, ואין צורך לחזור על הדברים.

לענין מדיניות הענישה, הצדדים הפנו את ביהמ"ש לפסיקה מגוונת, שהמכנה המשותף שלה הוא שהגם שנכללו בה גם פסקי דין בהם הוטל עונש מאסר (ע"פ (ת"א) 862/85 **רון נ' מדינת ישראל**), הרי שברוב המכריע של ההליכים העונשים הסתיימו בפיצוי, מאסר מותנה, וקנס או התחייבות להמנע מעבירה.

לענין מספר הארועים, הצדדים לא התייחסו לענין זה בהרחבה. להשקפתי על אף שמדובר בסרטונים נפרדים, ובמעשי עבירה שהתבצעו תוך פרק זמן של מספר חודשים, הרי שבהליך הנוכחי לאור מבחן הקשר ההדוק שהותווה בפסיקה ומבחני העזר שנקבעו לו, בהיות כל המעשים תולדה של תכנית ומטרה אחת, שהתגלגלה והתפתחה, ולאור הדמיון בנסיבות ובתכנים, ניתן לראות בכל המעשים בכללותם משום ארוע עונשי אחד בעל מספר מעשים.

בהתחשב בכך שמדובר בחמישה פרסומים ובנסיבות מעשי העבירה שפורטו לעיל, אני סבורה כי מתחם הענישה מחייב הטלת מאסר מותנה גם בתחתיתו, והוא נע ממאסר מותנה לתקופה קצרה ועד תקופת מאסר קצרה מאד הניתנת לריצוי בעבודות שירות.

בהקשר זה יוער, כי טענת ההגנה לפיה מאסר מותנה הוא עונש קיצוני, לא נתמכה בכל אסמכתא, והטענה שבעק"פ 38443-01-11 רז נ' להב ביטלה ערכאת הערעור את עונש המאסר המותנה, היא טענה שגויה. כעולה מנוסח פסק הדין בערעור, לא היה כלל ערעור על עונש המאסר המותנה שהוטל, ומכיוון שב"כ הנאשם פקפק בכך, עיינתי בהודעת הערעור, המלמדת שאכן לא הוגש ערעור על המאסר המותנה.

היבטים כספיים בענישה

לעניין הענישה הכספית, לא התבקשתי להטיל קנס אלא התחייבות להמנע מעבירה, וזאת לאור האינטרס של הקובלים בפיצוי אישי, ולא אחמיר מעבר למבוקש.

אשר לפיצוי, הקובל העיד במסגרת הקובלנה ובמסגרת הראיות לעונש על נזקיו. הוא פירט נזקים עסקיים, שותפות עסקית שהתפרקה, פגיעה בבטחון הכלכלי - תעסוקתי, התייחסות מסתייגת של לקוחות אל הסרטונים, יחס שלילי כלפיו מצד הרשויות, וטען לנזקים נפשיים ולפגיעה במשפחה. הקובל העיד את אורית רובינשטיין שתיארה במבט מהצד את פירוק השותפות העסקית בין הקובל לבין האדריכלית נורית לשם באותה תקופה, וכן את משה רחמים שתיאר שיתופי פעולה עסקיים ביניהם שפסקו במקביל לפרסומים. כמו כן הופנה ביהמ"ש לעדותו של שמעון לב בהקשר להתנהלות הנאשם ולנזקים שגרם. נשמעו עדויות כלליות לגבי הנזקים, אך לא הובאו נתונים קונקרטיים ביחס למחזורי הפעילות של עסקי הקובל, לפני, במהלך ואחרי הארועים, או ראיות קונקרטיות שיאפשרו לביהמ"ש לאמוד את הקשר, אם בכלל, בין פרסום הסרטונים לבין הפגיעה בתעסוקה ובפרנסה, ואת היקף הפגיעה, ככל שהייתה. לא הוצגו גם ראיות ביחס לאותן תגובות שליליות מצד לקוחות או הרשויות.

הקובלת העידה במסגרת הקובלנה ובמסגרת הראיות לעונש על נזקיה, התייחסה לפגיעה בעיסוקה כשחקנית, ההשפעה על מצבה הנפשי ועל התנהגותה ופרסומים שליליים שהופנו כלפיה. לא הוצגו ראיות לתמיכה בטענות לפגיעה בפרנסה או בתפקוד, ולא ראיות למצב הנפשי הנוטען.

בסופו של דבר, לאחר שמיעת ראיות, הן בשלב בירור הקובלנה והן בטיעונים לעונש, הגעתי למסקנה שאין מקום לפסיקת פיצוי בהתאם למרכיבי נזק קונקרטיים, שלא הוכחו בסכומים ובנתונים מספריים.

אעיר בהקשר זה, כי בשנים הארוכות שהתיק נשמע בפניי, ניתנה לי, לצערי, ההזדמנות להתרשם מיחסי השכנות הטעונים במשך שנים, לפני הסרטונים ואחריהם, מן האמוציות המלוות אותם, מהתנהלות לא פרופורציונלית ולא עניינית של שני הצדדים, המשקיעים זמן רב ומשאבים רבים בקידום הסכסוך ביניהם, באופן שקשה לבדוד מתוך כלל הנזקים הנוטעים, אלו נגרמו במישרין בשל הסרטונים ולשון הרע שפורסמה בהם, ואלו נגרמו בשל ההתמסרות הטוטאלית של הקובלים (כמו גם של הנאשם ובני משפחתו, וכמו גם של שכנים שנרתמו "לקחת צד") לעיסוק בסכסוך השכנים

ובמאבק שהם מנהלים, מול הנאשם, ומול רשויות רבות, מאבק התובע מהם זמן, אנרגיה, משאבים חומריים ובריאות, וזאת לאו דווקא בהקשר לסרטונים.

משקבעתי כי מדובר בארוע עונשי אחד, הרי שבמסגרת הליך פלילי, אינני סבורה כי יש מקום להטיל פיצוי לכל מעשה, אלא יש מקום לפיצוי כולל לשני הקובלים גם יחד בסכום המקסימלי הניתן לפיצוי ללא הוכחת נזק.

לעניין פסיקת הוצאות, הליך זה הוא הליך פלילי, ולא התרשמתי שהנאשם נקט במהלכו פעולות לעיכובו או לסרבולו. לפיכך, לא מצאתי הצדקה לפסוק הוצאות.

הענישה הקונקרטית

אין שיקולי שיקום המצדיקים סטייה ממתחם הענישה, והעונש יגזר בהתחשב בשיקולים שלהלן:

ראשית, הנאשם לא הודה, עובדה זו אינה עומדת לחובתו אך אין הוא יכול להנות מההקלה והתחשבות הניתנת למי שחסך זמן שיפוטי והביע חרטה. מבלי למעט מן האמור יש לקחת בחשבון שניהול ההוכחות הביא לזיכוי מעבירות לשון הרע אחת ומעבירה של פגיעה בפרטיות. כמו כן, אני מתחשבת במידת מה בכך שביחס לשני פרסומים קבעתי שדרגת לשון הרע נמוכה, וביחס לשני פרסומים קבעתי שהנאשם האמין באמיתותם (שיקול שביחס לפרסום הנוגע לטענת ההצתה משמעותו זניחה בשל המפורט לעיל).

שנית, הנאשם נעדר עבר פלילי ותפקודו נורמטיבי ואף מעבר לכך ביתר מישורי החיים. נשמעו עדי אופי. עצם ההרשעה במקרה זה מסבה לו קושי אישי.

שלישית, הנאשם אדם מבוגר בשנות השבעים לחייו, אני מתחשבת בנסיבותיו האישיות והמשפחתיות.

רביעית, הנאשם פעיל מבחינה ציבורית ותורם לחברה ולמדינה. הנאשם השתתף במלחמות ישראל.

חמישית, מאז ביצוע המעשים חלף זמן ארוך. ניהול ההליך התמשך זמן רב, בין היתר, עקב ריבוי עדים.

שישית, לאור התנהלות הנאשם בהקשרם של הסרטונים והתמשכות הסכסוך בין הצדדים במשך שנים, יש מקום להרתעה אישית במסגרת הענישה. עם זאת, יש משמעות להצהרה לפיה כל הסרטונים הוסרו מכל ערוץ.

העתירה לקביעת קלון

הנאשם אינו נושא בשום תפקיד ציבורי שקביעת הקלון רלבנטית לצורך כהונה בו.

בנסיבות אלה, לא מצאתי הצדקה להדרש כלל לנושא הקלון.

מעבר לצורך, אציין כי אין מדובר בעבירה שמטיבה ומטבעה דבק בה על פי רוב קלון, ואף אילו הייתי רואה צורך לדון בעתירה, ספק אם הייתי מוצאת בנסיבות העניין חומרה מיוחדת המצדיקה הדבקת קלון לנאשם.

על אף שבהתאם לחוק איסור לשון הרע הוסמך ביהמ"ש בנוסף לכל עונש ליתן צווים, לאור העובדה שהוצהר כי כל הסרטונים הוסרו מרשת האינטרנט, ולא הייתה על כך מחלוקת, לא מצאתי הצדקה במסגרת ההליך הפלילי ליתן צווים כלשהם.

סוף דבר

אשר על כן, אני גוזרת על הנאשם עונשים כדלקמן:

1. מאסר על תנאי למשך חודשיים, לתקופה של שנתיים והתנאי שהנאשם לא יעבור את העבירה בה הורשע.
2. הנאשם יחתום על התחייבות בסך 20,000 ₪, להימנע במשך שנתיים מהיום מביצוע העבירה בה הורשע. לא יחתום הנאשם, ייאסר לתקופה של 40 ימים.
3. פיצוי לקובלים בסך כולל של 50,000 ₪, אשר ישולם ב-5 תשלומים חודשיים ושווים ורציפים, שהראשון בהם ביום 1.12.15. לא ישולם תשלום תעמוד יתרת החיוב לפירעון.

זכות ערעור לביהמ"ש המחוזי בתוך 45 יום מהיום.

ניתנה והודעה היום ג' כסלו תשע"ו, 15/11/2015 במעמד הנוכחים.

לימור מרגולין-יחידי, שופטת